

Delrapport 6

Den gode timen: En kvalitativ studie av undervisning og læringsarbeid

Hvordan lykkes lærere med å skape en god undervisningstime, som elevene har utbytte av?

RAPPORT | SIST ENDRET: 06.05.2013

Tittel:

Den gode timen: En kvalitativ studie av undervisning og læringsarbeid på fire ungdomsskoler i Oslo

Rapporten:

Last ned rapporten hos NIFU (PDF)

Forfatter:

Eifred Markussen, Idunn Seland

ISBN:

978-82-7218-892-3 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2013

Rapportserie: «Ressurser og resultater i grunnopplæringen»

Dette er sjette delrapport i dette prosjektet. Se også:

- [Delrapport 1: Ressurser og læringsresultater](#)
- [Delrapport 2: Godt læringsmiljø gir gode skolerresultater](#)
- [Delrapport 3: Kjønn og bakgrunn viktig for prestasjonsutvikling](#)
- [Delrapport 4: Tre spørsmål om undervisningspraksis og læringsmiljø](#)
- [Delrapport 5: Hva kjennetegner gode barneskoler?](#)
- [Sluttrapport: Jakten på kvalitetsindikatorene](#)

Dette har forskere fra NIFU undersøkt gjennom observasjoner i klasserom og intervjuer med rektorer.

Forskerne peker på fem forhold som fremmer god undervisning.

1. At skolen har en tydelig leder som formidler forventninger til lærerne
2. At den tydelige ledelsen bygger på en pedagogisk grunntanke med tydelige mål og plan for hvordan skolen skal arbeide
3. At læreren er sjef i klasserommet
4. At læreren kan sitt fag
5. At læreren behersker varierte arbeidsmåter og klarer å tilpasse opplæringen til elevenes evner og forutsetninger

Forskerne observerte 40 undervisningsøkter i ti forskjellige klasser på 9. og 10. trinn. De fant stor variasjon i hvordan timene ble gjennomført. Her er noen kjennetegn som forskerne trekker fram.

Oppstart og avslutning av timen

Elevene fikk sjelden presentert mål for undervisningsøkten, og enda sjeldnere ble timen oppsummert med utgangspunkt i læringsmålene. Når læreren forteller elevene hva som skal skje i løpet av timen, er det som regel mer en beskrivelse av aktiviteter heller enn mål for aktiviteten. Forskerne fant at de timene som både begynte og sluttet med henvisning til læringsmål fremfor aktiviteter, hadde alle et sterkt og vedvarende fokus på elevenes læringsarbeid.

Lite tilpasset opplæring

Opplæringsloven krever at opplæringen skal tilpasses elevens evner og forutsetninger. Forskerne fant svært få eksempler på slik tilpasset opplæring i løpet av de 40 undervisningsøktene de observerte. NIFU mener at undervisningsvurdering og leksegjennomgang i mange tilfeller kan utnyttes bedre for å gi tilpasset opplæring.

God klasseledelse gir arbeidsro

Den vanligste situasjonen i klasserommet var at læreren var opptatt med å hjelpe en eller flere elever i oppgaveløsning. Elevene som ikke fikk hjelp fra læreren utnyttet lærerens manglende oppmerksomhet til å gjøre det de selv ville. Klassen lever med andre ord sitt eget liv bak ryggen på læreren.

Uro og bråk utviklet seg når læreren ikke hadde autoritet til å håndtere disiplinære problemer, ikke hadde

gode fagkunnskaper eller hadde problemer med å informere elevene om hva de skulle gjøre. En og samme klasse kunne oppføre seg svært forskjellig under ulike læreres ledelse.

To hypoteser

På bakgrunn av observasjonene og tidligere forskning kommer forskerne med to hypoteser, som kan være utgangspunkt for senere forskning.

1. Det har en positiv betydning for elevenes læringsarbeid og utbytte at: skolen drives etter en pedagogisk grunntanke, skolen har en tydelig pedagogisk ledelse, og det er tydelige ledere i klasserommene.
2. En skole kan kompensere noe for forskjeller i sosial og minoritetsspråklig bakgrunn dersom: skolen har en tydelig pedagogisk ledelse, og det er tydelige ledere i klasserommene.

Rapporten er en del av et større forskningsprosjekt som ser på sammenhengen mellom resurser og resultater i grunnopplæringen. Sluttrapporten fra prosjektet kommer våren 2013.